

Dajana Čejmberlen

KAO REČI NA VETRU

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala

Diane Chamberlain

THE MIDWIFE'S CONFESSION

Copyright © 2011 by Diane Chamberlain

*Posvećeno uspomeni na Kej Elenor Hau
2000–2010.*

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

PRVI DEO

NOEL

Noel

*Vilmington, Severna Karolina
Septembar 2010.*

Sedela je na gornjem stepeniku prednjeg trema svog bungalova u Sanset parku, naslonjena na stub, očiju uprtih u pun mesec. Nedostajaće joj sve ovo. Noćno nebo. Španska mahovina što visi sa zimzelenih hrastova. Septembarski vazduh koji joj kao saten miluje kožu. Oduprla se pozivu spavaće sobe. I pilula. Ne još. Ima vremena. Može da sedi ovde i celu noć ako želi.

Podigla je ruku i vrhom prsta ocrtala mesec na obzoru. Osetila je kako je oči peku. „*Volim te, svete*“, prošaputala je.

Iznenada ju je pritisnula težina te tajne, pa joj je ruka pala u krilo, teška kao kamen. Kad se tog jutra probudila, ni slutila nije da će to biti dan kad više neće moći da nosi taj teret. Još te večeri je pevušila dok je seckala celer, krastavce i paradajz za salatu, i mislila na plavokoso nedonošče rođeno prethodnog dana – krhki mladi život kom je bila potrebna pomoć. Ali kad je odnela salatu pred kompjuter i sela, kao da su je

iznenada dve snažne, mišićave ruke zgrabile za glavu i ramena, stisnule joj pluća tako da nije mogla do kraja da udahne.

Već sam oblik slova na monitoru zgrabio joj je mozak kao kandžama i znala je da je došlo vreme. Nije osećala strah – a ni paniku – kad je isključila kompjuter. Ostavila je salatu, skoro netaknutu, na radnom stolu. Sad više za njom nema potrebe. A ni želje. Sve je spremila, nije bilo teško. Dugo se pripremala za ovu noć. Kad je sve bilo kako treba, izašla je na trem da gleda mesec i da ispuni oči, pluća i uši ovim svetom poslednji put. Nije očekivala da će se predomisлити. Ova odluka joj je donela preveliko olakšanje, toliko veliko da se bezmalo smešila kad je konačno ustala, odmah pošto je mesec šmugnuo iza krošnji na drugoj strani ulice.

2

Tara

Već je postalo uobičajeno da idem na sprat i zovem Grejs na večeru. Znala sam da ću je naći za kompjuterom, sa slušalicama u ušima, kako me ne bi čula kad je zovem iz kuhinje. Radi li to namerno? Kucnula sam joj na vrata, a onda ih gurnula i odškrinula pošto mi nije odgovorila. Kucala je, pažnje potpuno usmerene na monitor. „Večera je skoro gotova, Grejs“, rekoh. „Dođi, molim te, da postaviš sto.“

Twitter, naš goldendudl*, ležao je pored Grejsinih bosih nogu, i na reč „večera“, odmah se stvorio pored mene. Ali ne i moja kći.

„Samo malo“, rekla je. „Moram ovo da završim.“

Nisam mogla da vidim ekran s mesta gde sam stajala, ali bila sam gotovo sigurna da piše imejl umesto da radi domaći zadatak. Znala sam da još zaostaje. Eto šta se dešava kad predaješ u srednjoj školi koju pohađa tvoje dete – uvek znaš

* Engl.: *Goldendoodle* – pas mešanac, ukršteni zlatni retriever i pudla.
(Prim. prev.)

kako ide učenje. Grejs je bila odlična učenica i među najboljima u pisanju eseja u srednjoj školi *Hanter*, ali sve se to promenilo u martu, kad je Sem poginuo. Zbog problema koje je imala, svi su bili prema njoj popustljivi tog proleća, pa sam se nadala da će se do jeseni potpuno pribrati, ali tad je Kliv raskinuo s njom, pre no što je otišao u koledž, i bacio je u haos. Bar sam ja tako mislila, da se zbog raskida povukla još dublje u svoju ljušturu. A kako sam uopšte mogla da znam šta se dešava s njom? Sa mnom ne bi razgovarala. Moja kći je postala misterija. Zatvorena knjiga. Počela sam da mislim o njoj kao o nekoj neznanki koja živi na spratu.

Naslonila sam se na dovratak i posmatrala je. Imamo istu svetlosmeđu kosu prošaranu svetlim pramenovima napravljenim u frizerskom salonu, samo što je njena duga, gusta griva glatka i sjajna kao što može biti samo kad ti je šesnaest godina. Moja kosa, duga do brade, s vremenom je izgubila sjaj.

„Pravim pastu s pestom“, rekoh. „Biće gotovo za dva minuta.“

„Je li Ijan još tu?“ Nastavila je da kuca, ali je brzo pogledala kroz prozor napolje, gde je, pretpostavljam, videla Ijanov leksus parkiran na ulici.

„Ostaće na večeri“, odgovorila sam.

„Mogao bi slobodno i da se useli“, odvratila je ona. „Iona-ko je stalno ovde.“

Prenerazila sam se. Nikada ranije nije rekla ni reč o Ijanovim posetama, a sad je dolazio samo jednom ili dvaput nedeljno otkad je Semova ostavština sređena. „Ne, nije“, rekoh. „A bio je od ogromne pomoći s dokumentacijom, dušo. Osim toga, mora da preuzme sve tatine slučajeve i neke njegove dosijee koji su u kućnoj kancelariji, tako da...“

„Kako god.“ Grejs je do ušiju uvukla glavu među rame- na dok je kucala, kao da na taj način želi da blokira moj glas.

Prestala je za sekundu i nabrala nos gledajući u monitor. A onda je pogledala u mene. „Možeš li da kažeš Noel da me ostavi na miru?“, upitala je.

„Noel? Kako to misliš?“

„Stalno mi šalje imejlove. Hoće da ja i Dženi...“

„Dženi i ja.“

Zakolutala je očima, a ja sam se lecnula. *Glupačo, glupačo*. Želim da razgovara sa mnom, a onda je kritikujem zbog onoga što je rekla. „Nije važno“, rekoh. „Šta hoće od tebe i Dženi?“

„Da pravimo razne stvari za njen program pomoći bebama.“ Mahnula je rukom ka monitoru. „A sad poteže ovo: 'Dobrovoljni rad za zajednicu izgledaće veoma dobro u tvojoj molbi za prijem na koledž.'“

„Pa i hoće.“

„Ona je totalna ludača.“ Ponovo je počela da kuca, prsti su joj leteli po tastaturi. „Kad bi na magnetnoj rezonanci uporedili njen mozak s normalnim mozgom, sigurna sam da bi bio potpuno drugačiji.“

Morala sam da se nasmešim. Grejs bi mogla biti u pravu. „Pa, ona te je primila na ovaj svet i zauvek ću joj biti zahvalna zbog toga“, kazala sam.

„I ne dozvoljava mi da to zaboravim.“

Uto sam čula tajmer kako zvoni u prizemlju. „Večera je spremna“, rekoh. „Hajde.“

„Samo sekund.“ Ustala je i, nagnuta nad radnim stolom, kucala kao pomahnitala. A onda je iznenada jauknula i pokrila lice rukama. Odmakla se jedan korak od tastature. „O, ne“, reče. „O, ne!“

„Šta je bilo?“

„O, ne“, ponovila je, ovoga puta šapatom, i klonula na stolicu, sklapajući oči.

„Šta je, srce?“ Krenula sam ka njoj kao da nekako mogu da popravim to što nije u redu, ali ona me je oterala pokretom ruke.

„Ništa.“ Zurila je u monitor. „I nisam gladna.“

„Moraš jesti“, kazala sam. „Gotovo da više i ne večeravaš.“

„Uzeću žitarice kasnije“, odvratila je. „Samo... sad moram nešto da popravim. Važi?“ Pogledom mi je dala do znanja da je razgovor završen, pa sam se povukla, klimnuvši glavom.

„Važi“, kazala sam, a onda bespomoćno dodala: „Samo reci ako mogu nekako da pomognem.“

„Slomljena je“, rekla sam Ijanu kad sam ušla u kuhinju. „I nije gladna.“

Ijan je seckao paradajz za salatu, ali se okrenuo i pogledao me. „Možda bi trebalo ja da odem kod nje“, reče.

„Nikako.“ Sipala sam makarone s pestom u velike bele zdele za pastu. „Neko mi mora pomoći da pojedem ovoliku hranu. U svakom slučaju, nije to zbog tebe. Nego zbog mene. Izbegava me koliko god može.“ Nisam želela da Ijan ode. U njegovom društvu sam nalazila utehu. I on je pravnik, bio je Semov partner i blizak prijatelj više od petnaest godina, a ja sam želela da budem s nekim ko je dobro poznao mog muža i voleo ga. Ijan mi je bio podrška od Semove smrti, rešavao je sve, od kremacije i ostavštine do naših finansija. Kako ljudi prežive strašne gubitke kad nemaju nekog Ijana u svom životu?

Ijan je postavio zdele s pastom na kuhinjski sto, a onda sipao sebi čašu vina. „Mislim da brine da ću zauzeti Semovo mesto“, reče. Prešao je rukom preko proređene plave kose. On je od onih muškaraca koji će dobro izgledati i ćelavi, ali znala sam da ga to baš i ne raduje.

„O, ne verujem“, odvratila sam. ali setila sam se Grejsine primedbe kako bi mogao i da se useli. Treba li da je pitam zašto je to kazala? Mada ne verujem da bi mi odgovorila.

Sela sam naspram Ijana i zabola viljušku u cevčicu od testa koje mi se zapravo i nije jelo. Izgubila sam desetak kilograma od Semove smrti. „Nedostaje mi moja mala Grejsi.“ Ujela sam se za usnu i pogledala Ijana u tamne oči iza naočara. „Kad je bila mlađa, pratila me je svuda po kući. Penjala mi se u krilo da se mazimo, a ja sam joj pevala i čitala i...“ Slegla sam ramenima. Znala sam kako da budem dobra majka toj devojčici, ali nje odavno više nije bilo.

„Mislim da se tako oseća svako kad mu deca postanu tinejdžeri“, reče Ijan. On nije imao dece. Četrdeset pet mu je godina i nikad se nije ženio, što bi kod nekog drugog muškarca bilo sumnjivo, ali kod Ijana smo to jednostavno prihvatili. Jednom, davno, bio je blizak s Noel i mislim da nikada nije sasvim preboleo iznenadni prekid te veze.

„Sem bi znao šta da joj kaže.“ Čula sam ogorčenost u sopstvenom glasu. „Mnogo je volim, ali ona je Semova kći. On je bio naš... prevodilac. Naš posrednik.“ To je istina. Sem i Grejs su bili dve povučene duše, nisu morali da razgovaraju da bi se sporazumevali. „Mogla se osetiti veza među njima čim uđeš u sobu u kojoj sede, čak i kad bi jedno od njih bilo za kompjuterom, a drugo čitalo. Jednostavno, mogao si da osetiš.“

„Baš si perfekcionista, Tara“, reče Ijan. „Očekuješ od sebe da budeš savršen roditelj, ali tako nešto ne postoji.“

„Znaš li šta su voleli da rade?“ Nasmešila sam se za sebe, zadubljena u uspomene, u kojima sam i provodila najviše vremena u poslednje vreme. „Ponekad sam imala sastanak kasno uveče i, kad se vratim kući, zatekla bih ih kako sede u dnevnoj sobi, gledaju zajedno film i piju nekakav napitak od kafe koji su sami izmislili.“

„Sem i njegova kafa.“ Ijan se nasmejao. „Po ceo dan. Imao je gvozdeni želudac.“

„Pretvorio je Grejs u zavisnika od kofeina već kad joj je bilo četrnaest.“ Gricnula sam makaronu. „Strašno joj nedostaje.“

„I meni“, reče Ijan. Gurnuo je viljuškom testo u tanjiru.

„A onda je i raskinula s Klivom tako brzo posle...“ Zavrтела sam glavom. Moju devojčicu boli. „Volela bih da je samo malo više na mene“, kazala sam, a onda shvatila koliko je to nepravilno. „Ili da sam ja bar malo poput nje. Samo bih želela da imamo više zajedničkog. Nešto čime bismo se zajedno bavile, ali tako smo različite. Svi u školi to kažu. Mislim, nastavnici. Mislim da su očekivali od nje da je zanima pozorište, kao mene.“

„Mislim da po pravilu može biti samo jedna kraljica drame u porodici“, odvratio je Ijan, a ja sam ga šutnula ispod stola.

„Nisam kraljica drame“, odvratioh. „Ali oduvek sam smatrala da bi pozorište bilo dobro za nju, šta ti misliš? Izvuklo bi je iz ljuštore.“

„Samo je povučena. Nije zločin biti introvertan.“

Ne, nije zločin, ali meni, čija se potreba za drugim ljudima graničila s patološkom, nije bilo lako da shvatim stidljivost svoje kćeri. Grejs je mrzela sve društvene događaje kojima prisustvuje više od dvoje-troje ljudi, dok bih ja i kukuruznu stabljiku izmorila pričom, kao što je imao običaj da kaže moj otac.

„Je li pominjala vozački ispit?“

Odmahnula sam glavom. Otkad je Sem poginuo, Grejs se plašila vožnje. Čak i kad je ja nekud vozim, osetim koliko je napeta u kolima. „Predložila sam joj nekoliko puta, ali neće da razgovara o tome“, rekoh. „Ali sa Semom bi razgovarala.“ Uhvatila sam viljuškom drugi komadić testenine. Dok sam sedela tako s Ijanom, odjednom me je pogodila izvesnost

koja me može uhvatiti nespremnu svakog trenutka – u učionici, dok biram postavu za đaćku pozorišnu predstavu, dok stavljam veš na pranje: izvesnost da se Sem više nikad neće vratiti. On i ja više nikad nećemo voditi ljubav. Nikad više neću moći da razgovaram s njim noću u krevetu. Nikada više neću osetiti njegove ruke oko sebe kad se probudim ujutru. Nije mi bio samo muž već moj najbolji i najstariji prijatelj, a koliko žena to može da kaže o muškarcu za kog su se udale?

Stavljali smo sudove u mašinu za pranje kad mi je zazvonio telefon – kroz kuhinju je odjeknula elektronska melodija *Sav taj džez*. Izbrisala sam ruke i pogledala u monitor. „To je Emerson“, rekla sam Ijanu. „Smeta li ti da se javim?“

„Ne, naravno.“ Ijan je čak i više od mene bio zavisn od svog blekberija. Nije imao pravo da prigovara.

„Hej, Em“, rekoh u telefon. „Šta ima novo?“

„Jesi li razgovarala s Noel?“, upita Emerson. Zvučalo je kao da je u kolima.

„Je l' ti to voziš? Imaš li slušalicu?“ Zamislila sam je kako drži telefon uz uho, a duga, kovrdžava smeđa kosa joj pada preko ruke. „Inače neću da razgovaram...“

„Da, imam slušalicu. Ne brini.“

„Dobro.“ Postala sam krajnje predostrožna u pogledu korišćenja mobilnog telefona u kolima od Semove nesreće.

„Dakle, jesi li razgovarala s njom u poslednjih dva-tri dana?“, upita Emerson.

„Hm...“ Razmislila sam. „Možda pre tri dana. Zašto?“

„Upravo sam na putu do nje. Nikako nisam mogla da je dobijem. Sećaš li se, da nije rekla da će ići nekud ili tako nešto?“

Pokušala sam da se prisetim poslednjeg razgovora s Noel. Razgovarale smo o velikoj rođendanskoj zabavi koju ćemo

ona, Emerson i ja prirediti za Suzan Džonson, volonterku u Noelinom programu za bebe... Klivovu majku. Proslava je bila Noelina zamisao, a ja sam bila presrećna da imam nešto čime ću se zaokupiti. „Ne sećam se da je išta rekla o putovanju“, odgovorila sam.

Ijan me pogleda. Bila sam sigurna da zna o kome razgovaramo.

„Nije već dugo“, reče Emerson.

„Zvučiš zabrinuto.“

Ijan me dodirnu po ruci i bezglasno, samo usnama upita: „Noel?“, a ja klimnuh glavom.

„Mislila sam da će doći do nas sinoć“, reče Emerson, „ali nije se pojavila. Mora da... Hej!“ Prekinula je samu sebe. „Kretenu jedan! Izvini. Kola ispred mene su se zaustavila bez ikakvog razloga.“

„Molim te budi pažljiva“, rekoh ja. „Hajde da prekinemo.“

„Ne, ne, u redu je.“ Čula sam kako je odahnula. „U svakom slučaju, mora da se nismo razumele, ali ne mogu da je dobijem telefonom pa sam rešila da svratim u povratku iz *Hota*.“ *Hot!* je Emersonin novi kafe, koji je nedavno otvorila dole na dokovima.

„Verovatno je izašla da prikuplja donacije za bebe.“

„Verovatno.“

Za Emerson je karakteristično da brine. Dobrodušna je i brižna, i niko je nikad ne opisuje a da ne kaže i da je „fina“. I Dženi je ista takva, i drago mi je što su moja kći i kći moje najbolje drugarice takođe najbolje drugarice.

„Evo me u Sanset parku, samo što nisam skrenula u Noelinu ulicu“, reče Emerson. „Da se čujemo kasnije?“

„Reci Noel da sam je pozdravila.“

„Hoću.“

Prekinula sam vezu i pogledala u Ijana. „Noel je trebalo da ode kod Emerson sinoć, a nije se pojavila, pa sad Em svraća do njene kuće da se uveri da je sve u redu.“

„Ah“, reče on. „Sigurno je sve u redu.“ Pogledao je na sat. „Bolje da pođem, a ti odnesi gore Grejs nešto da pojede.“ Sagnuo se da me poljubi u obraz. „Hvala na večeri. Za nekoliko dana ću doći po ostale Semove dosijee, važi?“

Posmatrala sam ga kako odlazi. Pomislila sam da zagrejem činiju paste za Grejs, ali sumnjala sam da bi htela, a iskreno rečeno, ni ja nisam želela da ponovo osetim kako je hladna prema meni. I zato sam počela da čistim granitnu radnu površinu u kuhinji – taj zadatak me je smirivao, sve dok se nisam obrela ispred fotografije magnetom pričvršćene za frižider, na kojoj smo bili Sem, Grejs i ja. Stajali smo na šetalištu uz reku, jedne večeri krajem leta, pre nešto malo više od godine dana. Naslonila sam se na radnu površinu, zagledala u svoju malu porodicu i poželela da vratim vreme unazad.

Prestani, kazala sam sama sebi i ponovo se dala u čišćenje.

Zamišljala sam kako Emerson stiže kod Noel, kako joj prenosi moj pozdrav. Razgovaram s Noel po nekoliko puta nedeljno, ali već neko vreme je nisam videla lično. Nismo se videle otkad mi se pojavila na vratima jedne subotnje večeri krajem jula, dok je Grejs bila napolju s Dženi i Klivom, a ja sam sređivala Semov pisaci sto u radnoj sobi. Preturanje po njegovom stolu je za mene bila agonija. Dodirivanje svih tih stvari koje je nedavno on dodirivao. Na podu sam napravila gomile uredno poslaganog papira. Daću ih Ijanu jer ne znam jesu li dokumenta i pisma u nekoj vezi sa slučajevima na kojima je Sem radio. Ijan je još s mukom sređivao Semove fascikle. Sem je bio aljkav. Radni sto mu je imao rolo poklopac pa smo se usaglasili: u stolu može biti haos kakav god

hoće, samo da ne vidim nered. A sad bih dala sve na svetu da ponovo pravi kaos.

Tek kasnije sam shvatila zašto je Noel došla te noći. Čula je od Emerson da je Grejs izašla sa Dženi. Zнала je da ću biti sama, da je subota uveče i da ću se osećati kao da su svi na svetu s nekim, svi sem mene. Leto mi je teško palo jer je bio raspust pa nisam mogla da zaokupim pažnju poslom i predavanjima, a nisam ni pripremala nikakvu predstavu u lokalnom pozorištu. Noel je znala da će me zateći tužnu ili ojađenu ili gnevnu – obuzetu osećanjima zbog kojih bih bila ranjiva pred drugima, ali bezbedna s njom. Uz nju smo svi bili bezbedni i uvek je bila tu kad nam treba.

Sručila sam se na Semovu radnu stolicu, a ona je sela na dvosed i upitala me kako sam. Kad god me to pitaju, odgovarala sam: „Dobro“, ali nije bilo svrhe pretvarati se pred Noel. Ne bi mi poverovala.

„Svi obleću oko mene na prstima kao da ću se svakog trenutka raspasti“, odgovorila sam joj.

Noel je na sebi imala dugu plavo-zelenu suknju s kašmirskom šarom, i velike alke u ušima; izgledala je kao neka kestenjasta Ciganka. Bila je nekonvencionalno lepa. Blede, gotovo providne kože. S prodornim, jarkoplavim očima. I sa hitrim, širokim osmehom koji je otkrivao pravilne bele zube, tek malo isturene. Bila je nekoliko godina starija od mene i tek su joj se počele javljati sede vlasi u dugoj, kovrdžavoj kosi. Emerson i ja smo je poznavale još od koledža, i mada je bila lepa na svoj način, onako bele puti, muškarci je uglavnom nisu zapažali. Ali bilo je muškaraca – osetljivih duša, pesnika i umetnika, kompjuterskih zanesenjaka – koji su do te mere bili opčinjeni njome da su se bukvalno saplitali kad je sretnu na ulici. Više puta sam to videla svojim očima. Jednom davno, i Ijan je bio od takvih muškaraca.

Te noći u našoj radnoj sobi, Noel je smakla sandale i podvila noge pod sebe na dvosedu. „Pa hoćeš li?“, upitala me je. „Hoćeš li se raspasti?“

„Možda.“

Dugo je razgovarala sa mnom, vodila me kroz moje sopstvene emocije kao iskusan i vešt terapeut. Govorila sam o svojoj žalosti i svom gubitku. O iracionalnom besu na Sema zato što me je ostavio, što sam zbog njega dobila nove bore na čelu. Zato što mi je budućnost pretvorio u znak pitanja.

„Jesi li razmišljala o tome da nađeš grupu udovica za podršku?“, pitala me je malo zatim.

Odmahnula sam glavom. Zadrhtala sam već od same pomisli na grupu udovica za podršku. Nisam želela da budem okružena ženama koje se osećaju tako loše kao i ja. Potonula bih i nikad više ne bih isplivala. U meni je bila brana koja drži bujicu i plašila sam se da otvorim njenu ustavu.

„Zaboravi na ideju o grupi za podršku“, ispravila se Noel. „To nije za tebe. Ti si neposredna ali nisi otvorena.“ To mi je već rekla jednom ranije i mučio me je taj opis.

„Sa Semom sam bila otvorena“, odvrtila sam braneći se.

„Da“, rekla je. „Sa Semom je bilo lako biti otvoren.“ Pogledala je kroz prozor, u tamu napolju, kao da se izgubila u mislima, a ja sam se setila govora koji je održala na službi u spomen na Sema. *Sem je bio šampion u slušanju*, tako je rekla.

O, da.

„Nedostaje mi da razgovaram s njim.“ Pogledala sam u svežanj papira na podu. U heftalicu na baterije na njegovom stolu. U njegov rokovnik. U notese. Zadrhtala sam. „Nedostaje mi on“, kazala sam.

Noel je klimnula glavom. „Ti i Sem... nerado koristim termin *srodne duše* jer je banalan, i mislim da ne verujem u njega. Ali vas dvoje ste imali izuzetan brak. Bio ti je posvećen i odan.“

Dodirnula sam tastaturu njegovog kompjutera. Tipke slova E i D bile su izlizane i sjajne, slova su se jedva videla. Prešla sam prstima po glatkoj plastici.

„Znaš, i dalje možeš da razgovaraš sa Semom“, rekla je Noel.

„Molim?“, nasmejala sam se.

„Nemoj mi reći da to ne činiš. Kladim se da to radiš, kad si sama. To je nešto najprirodnije da kažeš: 'Dodavola, Seme! Zašto si morao da me ostaviš?'“

Ponovo sam pogledala u tastaturu, strepeći za onu branu u meni. „Stvarno to ne radim“, slagala sam.

„Ali bi mogla. Mogla bi da mu kažeš šta osećaš.“

„Zašto?“ Naljutila sam se. Noel voli da gura svoje. „Kakve bi to uopšte imalo svrhe?“

„Pa, nikad se ne zna da li možete komunicirati na nekom nivou.“

„Zapravo znam da ne možemo.“ Prekrstila sam ruke na grudima i okrenula se na obrtnoj stolici ka njoj. „Naučno je dokazano da ne možemo.“

„Nauka stalno dolazi do novih otkrića.“

Nisam mogla da joj kažem kako ponekad, dok doručujem ili se vozim u školu, čujem njegov glas jasno kao da sedi pored mene, pa se pitam da li to pokušava da kontaktira sa mnom, i onda dugo i glasno razgovaram s njim, kad u blizini nema nikog. Volim osećaj da je blizu mene. Nikad nisam verovala da ljudi mogu da se jave s one strane, ali šta ako mogu, šta ako on pokušava, a ja ga ignorišem? Pa ipak, kad god sam razgovarala s njim, osećala sam se kao da sam luda, i zaista sam se plašila da ne poludim.

„Oduvek si se plašila psihijatrijskih problema kakve je imala tvoja majka“, kazala je Noel, kao da mi čita misli. Umela je da tako sa mnom razgovara. „Mislím da je to tvoj najveći strah, ali ti si jedna od najrazboritijih osoba koje poznajem.“

Ustala je, duboko udahнула i proteгла ruke visoko iznad glave. „Problem tvoje majke je bio hemijske prirode“, rekla je i pustila da joj duge, vitke ruke padnu niz bokove. „A ti to nemaš. I nikad nećeš ni imati.“

„Ona brana...“ Podigla sam pogled ka njoj, sedeći na stolici. „Plašim se da otvorim njene ustave.“

„Nećeš se udaviti“, odvrtila je. „Nisi od takvog materijala sazdana da se udaviš.“ Sagla se i zagrlila me. „Volim te“, kazala je, „i blizu sam, samo treba da me pozoveš telefonom.“

Glačala sam granitne kuhinjske površine sve dok se svetlo s plafona nije počelo u njima presijavati. A onda sam se usudila da opet pogledam u fotografiju Sema, Grejs i mene na frižideru. Noel mi je, te teške, vruće julske noći, pomogla da sredim svoje emocije, pa ipak, jedno osećanje je i dalje ostalo nesređeno u meni: strah da ću izneveriti svoju kćer.

Na slici, Grejs je stajala između Sema i mene, i smešila se. Samo neko veoma pronicljiv primetio bi da se jedva primetno nagla ka Semu, a od mene. Ostavio me je samu s detetom kome ne znam kako da budem majka. S detetom koje čeznem da upoznam, ali koje me ne pušta k sebi. S detetom koje za sve krivi mene.

Ostavio me je samu s onom neznankom na spratu.

3

Emerson

Noelina kola, pravi krš, stajala su na prilazu i parkirala sam se iza njih. Smrkavalo se, ali mogla sam da pročitam sve natpise s nalepnica na braniku: *Koegzistencija, Ako nema vodene životne sredine, nema ni hrane iz mora, Čuvajmo reku, Jeste li kupili tofu?, Vratite nam babice!* Noeline strasti – a imala ih je mnogo – bile su raspoređene svuda po ulubljenom zadnjem trapu njenih kola, da ih ceo svet vidi. „Dobri stari momci“ su zaustavljali kola tik uz njena stop-svetla i pretvarali se da pucaju u nju ispruženim kažiprstima, a ona ih je zauzvrat pozdravljala srednjim prstom. Takva vam je bila Noel.

Godinu dana pre toga prestala je da se bavi poslom babice, pošto je odlučila da se usredsredi na program za pomoć bebama, iako je to značilo da će živeti od ušteđevine. Baš u to vreme su i akušersko-ginekološke ordinacije na sav glas obznanjivale kako će otpuštati babice, pa je Noel zaključila kako je vreme da ide, mada ju je to sigurno bolelo kao da sama sebi seče desnu ruku. Noel je bilo potrebno deset života

da uradi sve ono što je želela. Samo jedan joj nikad ne bi bio dovoljan da prepravi svet po svojoj volji.

Ted i ja smo prestali da joj naplaćujemo stanarinu za kuću, iako zbog posrtanja privrede i početnih troškova za *Hot!* nismo bili baš najspremniji da pošaljemo dete u koledž. Ted je kupio taj trošni *Kraftsmenov* bungalov iz četrdesetih godina ubrzo pošto smo se venčali. Ja sam mislila da je to glupa ideja, iako ga je prodavac dao skoro besplatno. Kuća je izgledala kao da se niko o njoj nije starao još od 1940, da su samo punili prednje dvorište slomljenim roštiljima, gumama od bicikla uz staru kložetsku šolju i čime sve ne. Međutim, Ted je trgovac nekretninama i njegova kristalna kugla mu je rekla kako Sanset park samo što nije doživeo preporod. I kugla je bila u pravu... na kraju. Čitav taj kraj je konačno počeo da se menja, iako je Noelin bungalov i dalje izgledao prilično jadno. Više nije bilo slomljenog roštilja i kložetske šolje, ali grmlje je bilo na pragu izdisaja. Bilo je očigledno da ćemo morati preduzeti veliko preuređenje ako se ona ikada odseli, ali u tom trenutku smo dobro zarađivali pa nam nije predstavljalo neki problem da je pustimo da tu živi i da plaća samo svoje troškove.

Ted u početku nije bio oduševljen idejom da se Noel ne naplaćuje stanarina. Tad je ulagao novac u moj kafe i oboje smo zbog toga grizli nokte od neizvesnosti. Godinama sam želela da otvorim kafe. Maštala sam o tome kako ljudi stoje u redu zbog mojih kulinarskih veština i mog peciva, kao što neke žene maštaju da zateknu Metjua Makonahija u svom krevetu. Ali dobre vesti su da je *Hot!* vrlo brzo postao samostalan. Imala sam stalne mušterije među ljudima iz centra grada, pa sam čak morala da zaposlim i dodatno osoblje za vreme turističke sezone. I tako je Ted legao na rudu, i u vezi s kafeom i u pogledu Noelinog besplatnog stanovanja u našoj imovini.

S Noelinog prilaza zaraslog u korov video se levi ugao dvorišta iza kuće, gde je zasadila svoj vrt. Nije se mnogo bavila popravkama kuće i ostatak dvorišta je bio upropašćen, ali pre više godina iznenadila nas je što je zasadila pravo malo remek-delo od vrta u tome uglu. Vrt je postao jedna od njenih mnogih opsesija. Proučavala je biljke pa je tako cele godine u vrtu nešto cvetalo. Jedan njen prijatelj vajar napravio joj je fontanicu za ptice, koja je stajala u sredini vrta i izgledala kao nešto iz muzeja. Bila je to najobičnija kamena kadica za ptice, ali odmah pored nje nalazila se bronzana skulptura devojčice koja stoji na vrhovima prstiju i proteže se preko ivice da dotakne vodu. Haljina i kosa vijorile su iza nje kao da ih je uhvatio povetarac. Proširio se glas o tom bazenu za ptice. Nekoliko reportera je htelo da ga slika i napiše članak o skulptoru, ali Noel im to nije dozvolila. Plašila se da joj neko ne ukrade skulpturu. Noel bi dala sve što ima da nekom pomogne, ali nije htela da se iko petlja u njen vrt. Zalivala je i đubrila i orezivala biljke na tom malom parčetu zemlje. Starala se o njemu kao što se druge žene staraju o deci i muževima.

S bungalova se ljuštila izbledela plava boja kao na kole-nima najstarijih farmerki, pa je delovao pomalo bolesno na svetlosti zalaska sunca. Dok sam koračala ispucalom stazom ka prednjem trenu, videla sam kako iz poštanskog sandučeta pored vrata štrči nekoliko koverata, i mada je bilo toplo, niz kičmu mi je prošla jeza. Nešto nije u redu. Noel je sinoć trebalo da dođe kod nas na večeru i da donese materijal za Dženi, koja je, na moje zaprepašćenje, šila prekrivače za njen program za bebe. Nije ličilo na Noel da zaboravi tako nešto. Brinulo me je i što nije odgovorila na moje poruke. Prvo sam joj poslala poruku: „Poćemo da jedemo bez tebe. Ostaviću ti porciju pa ću podgrejati.“ A onda, oko deset: „Samo da proverim kako si. Mislila sam da ćeš doći, ali mora da je

nesporazum u pitanju. Javi mi da si dobro.“ I konačno, još jednu jutros: „Noel? Nisi mi se javila. Je li sve u redu? Volim te.“ Nije mi odgovorila i sad, dok sam se penjala stepenica-ma na tren, nisam mogla da odagnam strepnju.

Pozvonila sam i čula zvuk zvona kroz tanko staklo prozorskog okna. Pokucala sam, pa pritisnula kvaku, ali bilo je zaključano. Negde kod kuće sam imala ključ od bungalova, ali nije mi palo na pamet da ga ponesem sa sobom.

Sišla sam stepenicama i pošla stazom uskim delom dvorišta pored kuće, ka zadnjim vratima. I ona su bila zaključana. Kroz prozor pored vrata videla sam Noelinu torbu na pohabanom starom kuhinjskom stolu. Nikad nije bila bez te torbe. Jedna od onih velikih, bezobličnih, crvenkastosmeđih torbi što se nose preko ramena, u koje možeš da strpaš pola života. Sećam se kako je Noel izvlačila iz nje igračke za Dženi kad je ova tek prohodala – toliko ju je dugo imala. Ta torba i Noel su uvek bile zajedno. Crvenkastosmeđa kosa, crvenkastosmeđa torba. Ako je torba ovde, onda je i Noel ovde.

Pokucala sam na prozor. „Noel!“

„Gospođice Emerson?“

Okrenula sam se i ugledala devojčicu od desetak godina kako mi prilazi preko dvorišta. Svakoga časa je bilo sve manje svetla pa nisam odmah videla da nosi mačku u naručju.

„A ti si...?“ Okrznula sam pogledom susednu kuću. Tu živi jedna afroamerička porodica s troje ili četvoro dece. Sve sam ih upoznala, ali slabo pamtim imena.

„Ja sam Libi“, reče devojčica. „Je l' tražite gospođicu Noel? Sinoć je iznenada otišla.“

Osmehnula sam se sa olakšanjem. Otišla je nekud. Nema smisla što su joj tu torba i ključevi od kola, ali to ću već istražiti. Libi je jednom nogom zakoračila na stepenik trema i

svetlost je pala na belu mačku s mestimično crnim i naranđastim krznom. „Je li to Flekica?“, upitala sam.

„Jeste, gospoja. Gospođica Noel me je zamolila da je ovoga puta pričuvam kod naše kuće.“

„A kuda je otišla?“

„Nije rekla. Mama kaže da nije u redu što mi nije rekla.“ Počela je Flekicu po glavi. „Ja ponekad pričuvam Flekicu, ali uvek u kući gospođice Noel. I zato mama misli da je gospođica Noel ovoga puta otišla nekud na duže, kao što ponekad radi, ali nije u redu što nije rekla kad će se vratiti i što ne odgovara na mobilni telefon.“

Šta se dešava, dođavola?

„Imaš li ključ od kuće, Libi?“, upitala sam.

„Nemam, gospoja, ali znam gde ga drži. Samo ja to znam.“

„Pokaži mi, molim te.“

Libi me je pvela preko travnjaka, ka malom vrtu, naše senke su se, dugačke, pružale pred nama. Prišla je pravo bazenu za ptice i sagla se da podigne jedan kamen pored stopala bronzane devojčice.

„Drži ga ispod ovog kamena“, prošaputala je Libi i pružila mi ključ.

„Hvala“, rekoh pa smo pošle nazad, prema vratima. Zastala sam na stepenicama. Unutra ću naći neki trag kuda je Noel otišla. Nešto što će mi reći zašto sa sobom nije ponela svoju džinovsku torbu. I što nije otišla kolima. Ponovo me je ispunila ona zla slutnja odranije, pa sam se okrenula ka devojčici. „Ti idi kući, dušo“, rekoh. „Molim te, odnesi Flekicu nazad svojoj kući. Pokušaću da otkrijem šta se dešava pa ću doći da ti kažem, važi?“

„Važi.“ Okrenula se na peti, polako, kao da nije sigurna je li trebalo da mi poveri ključ. Gledala sam za njom dok se udaljavala dvorištem, ka svojoj kući.

Ključ je bio sav obložen zemljom pa sam ga izbrisala o svoju majicu, nisam marila ni za šta drugo osim da saznam šta se dešava s Noel. Otključala sam vrata i ušla u kuhinju. „Noel?“ Zatvorila sam vrata za sobom i okrenula ključ u bravi, jer me je uhvatila paranoja. Torba joj je ležala kao mlitava gomila kože na stolu, a ključevi od kola su bili na radnoj površini između sudopera i šporeta. Flekičine posude za hranu i vodu bile su obrnute naopačke, na kuhinjskoj krpi na pultu. Sudoper je bio čist i prazan. Kuhinja je bila previše uredna. Noel je bila u stanju da napravi nered već samo time što prođe kroz prostoriju.

Ušla sam u majušnu dnevnu sobu i prošla pored police krcate knjigama i starog televizora koji su joj Tara i Sem dali pre nekoliko godina, kad su kupili veliki ekran. Pa pored pohabane smeđe sofe. Na podu pred televizorom stajala su dvojica kolica za bebe i tri dečja sedišta za kola na nekim kartonskim kutijama, najverovatnije punim stvari za bebe. Bilo je još naslaganih kutija na jednoj fotelji. Ovo je Noelin svet. Na zidu iznad sofe bile su uramljene slike Dženi i Grejs, zajedno s jednom starom, crno-belom fotografijom Noeline majke kako stoji pred kapijom bašte. Uvek me dirne kad vidim fotografije dece uz sliku njene majke, jer znam da Noel Tarinu i moju ćerku smatra svojom porodicom.

Prošla sam pored prve od dve spavaće sobe, prostorije koja joj služi kao radna soba. Kao i dnevna soba, i ova je bila puna kutija i vreća, a na radnom stolu behu razbacani papiri i knjige i... velika zdela za salatu puna zelene salate i paradajza.

„Noel?!“ Od tišine u kući podišla me je jeza. *Okliznula se pod tušem?* Ali zašto bi onda kazala Libi da pričuva Flekicu? Stigla sam do spavaće sobe i ugledala sam je kroz otvorena vrata. Ležala je na leđima, ruku skrštenih preko rebara, nepomična i tiha kao da meditira, ali voštano lice i niz bočica od

pilula na noćnom stočiću govorili su mi drugačije. Dah mi je zastao negde iza grudne kosti i nisam mogla da se mrdnem. Nisam mogla da shvatim. Odbijala sam da shvatim. *Nemoguće*, pomislila sam. *Ovo je nemoguće*.

„Noel?“ Zakoračila sam jednom nogom u sobu, oprezno kao da isprobavam temperaturu vode u bazenu. A onda me je stvarnost odjednom pogodila i jurnula sam ka njoj. Zgrabila sam je za ramena i snažno protresla. Kosa joj se rasula preko moje ruke kao da je živa, ali to je bilo jedino živo na njoj. „Ne, ne, ne!“, viknula sam. „Noel! Ne! Ne čini to! Molim te!“

Zgrabila sam jednu praznu bočicu od pilula, ali reči na etiketi ostale su mi nerazumljive. Htela sam da *ubijem* tu bočicu. Bacila sam je preko sobe, a onda pala na kolena pored kreveta. Uzela sam Noelinu hladnu ruku u svoje.

„Noel“, prošaputala sam. „*Zašto?*“

Zapanjujuće je šta ti sve promakne kad si u emocionalnom šoku. Pisamce je bilo desno, pored mene, na noćnom stočiću. Pružila sam ruku pored njega, da uzmem mobilni telefon i pozovem pomoć. Telefon je bio udaljen samo tridesetak centimetara od njenih ruku. Mogla me je pozvati, mene ili Taru. Mogla je da kaže: „Upravo sam uradila nešto glupo. Dođite da me spasete.“ Ali nije. Nije želela da bude spasena.

Pripadnici policije i hitne pomoći su ispunili sobu, usisali sav vazduh i prostor, zamagljeno more plavog i sivog preda mnom. Sedela sam na stolici uspravnog naslona koju mi je neko doneo iz kuhinje, i dalje držeći Noel za ruku dok su ljudi iz ekipe hitne pomoći proglašavali smrt i dok smo čekali da dođe mrtvozornik. Odgovarala sam na pitanja policije. Policajca Vitakera sam poznavala lično. Dolazio je u *Hot!* svakog dana rano ujutru. Voli kroasane punjene krem sirom s malinama i

zagrejane mafine s orasima i bananom. Uvek mu sipam šolju punu najjače kafe i gledam kako sipa u nju pet kesica šećera.

„Jeste li zvali svog muža, gospoja?“, upitao me je. Uvek me oslovljava s *gospoja*, iako sam mu nebrojeno puta rekla da me zove po imenu. Kretao se po Noelinoj klaustrofobično skućenoj spavaćoj sobi, gledao još jednu uramljenu fotografiju njene majke na zidu, dodirnuo hrbat jedne knjige na maloj polici ispod prozora i proučavao jastuče za igle na komodi kao da bi mu moglo pružiti odgovor na pitanje šta se ovde dogodilo.

„Jesam.“ Zvala sam Teda pre nego što je bilo ko stigao. Pokazivao je nekom neku kuću pa sam morala da ostavim poruku. Još je nije primio. Da jeste, pozvao bi čim čuje kako mucam kao da sam pretrpela moždani udar.

„Ko joj je najbliži rod?“, upitao je policajac Vitaker.

O, *ne*. Setila sam se Noeline majke. Moraće Ted da je zove umesto mene. Ja to ne mogu. Jednostavno ne mogu, a neće moći ni Tara. „Njena majka“, prošaputala sam. „Ima više od osamdeset godina i... krhka je. Živi u Šarlotu, u naselju za lica kojima je potrebna pomoć.“

„Jeste li videli ovo?“ Vitaker je podigao parče papira s Noelinog noćnog stočića, rukom u plastičnoj rukavici. Držao ga je preda mnom kako bih mogla da pročitam.

Emerson i Tara, žao mi je. Molim vas, starajte se o mome vrtu i pobrinite se da mi majka bude zbrinuta. Sve vas volim.

„Oh.“ Zatvorila sam oči i čvrsto stisnula kapke. „Oh, ne.“ Zbog tog pisamceta, sve je postalo stvarno. Do toga časa uspevala sam da izbegnem pomisao na reč *samoubistvo*. A sad je tu, sad su mi ta slova u glavi.

„Je li to njen rukopis?“, upitao je Vitaker.